

Blz. 504 mist, ook in origineel!

WERINON

— UITGAVE VAN DE —
HISTORISCHE KRING · NEDERHORST DEN BERG

OKTOBER 1995 · NR 19

Blz. 504 mist, ook in origineel!

Historische Kring Nederhorst den Berg

Bestuur	Voorzitter	J.E. Jansen Pieter de Hooghlaan 23 1394 GJ NdB, tel. 0294-254152
	Secretaris	A.M.E. Baar Torenweg 9 1394 EA NdB, tel. 0294-251804
	Penningmeester	K. Scherpenhuijsen Overmeerseweg 76 1394 BE NdB, tel. 0294-251727
	Leden	J.F.A.Baar Kerkstraat 6 1394 CX NdB, tel. 0294-254309 W.J. van Deutekom Uiterdijksehof 14 1394 GM NdB, tel. 0294-253343 R.J. Verkaik Fazantelaan 17 1394 CH NdB, tel. 0294-254317
Redactie		G.J.M. Baar Zoddeland 26 1394 KR NdB, tel. 0294-254368 T. Griffioen Kuijerpadij 6 1394 DA NdB, tel. 0294-254106 J.F.A. Baar Kerkstraat 6 1394 CX NdB, tel. 0294-254309
Tekstverwerking		N.W.J. Breed Fazantelaan 1 1394 CH NdB, tel. 0294-251645
Omslag, ontwerp en technische realisatie		P. Griffioen Langewetering 11 1394 KC NdB, tel. 0294-254603
Lidmaatschap		f 25,— per jaar Bankrekeningnr. 32.82.24.138 RABOBANK Nederhorst den Berg girek.nr. van de bank: 368387

Niets uit deze uitgave mag, op welke manier dan ook, verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming van het bestuur.

Blz. 504 mist, ook in origineel!

Nederhorst den Berg

Historische Kring

oktober 1995, nummer 19

jaargang 5

opgericht: januari 1988

Inhoud:

Pagina:

- 486 - De Brug - redactie
- 487 - Gedicht - Martha van Wichem - Schol
- 488 - Mededelingen en Berichten
- 495 - Van de kaart - Ruud Verkaik
- 496 - Brugverhalen - Kees van Huisstede
- 499 - De Keulse Vaart en de Bergse Brug - Jan Baar
- 509 - Brug Over-Weg - Gerard Baar

DE BRUG

Redactie

Dit jaar is het vijftienvig jaar geleden dat Brug en Reevaart uit ons dorpsbeeld verdwenen. Verhalen en beelden zijn gebleven.

In deze Werinon vindt u een paar impressies. Wij zouden ons voor kunnen stellen, dat bij het lezen hiervan er herinneringen bij u boven komen, die waard zijn doorgegeven te worden. Aarzel niet, hoe kort ook uw verhaal, dit op te schrijven en ons toe te zenden.

H. van Huisstede (Manus), Overmeerseweg 6, Rijwielhandel/Benzinestation (nu lokatie Kwalitaria) plaatste deze advertentie. De dam werd aangelegd door de Reevaart van de Overmeerseweg naar (nu) de Brilhoek. Het was de voorbode van de definitieve teloorgang van Reevaart en Brug.

De brug kreeg tot 1970 alleen maar fietsers en voetgangers te verwerken.

Dit is één van de weinige reacties in de jaren 1965-1970 op de ingrijpende veranderingen in het dorpscentrum.

Weg met de dam
Maar herstel vlug
onze oude
vertrouwde brug

H. van Huisstede
Overmeerseweg 6
Tel. 1262

"De Brug", nr. 3, aug. 1967

Dammerweg, Voorstraat, Overmeerseweg

Ik ken jullie enkel
maar van nu.
Denderend verkeer.
Maar ik wou dat ik wist
hoe jullie eens waren.

Soms sta ik te dromen
en zie dat huizen
zich staan te spiegelen
in rimpelloos water.
Dat oude bomen loom
staan te staan
op een warme zomermiddag.
Klompjes hoor ik klepperen
over je straatstenen.
Vanaf het bruggetje
worden kringetjes gespuugd
en steentjes gezeild.
Kinderstemmen sterven langzaam
weg
bij het aangaan van de school.
Vervlogen tijd,
komt nooit weerom
komt nooit weerom.

MARTHA VAN WICHEN -SCHOL

MEDEDELINGEN & BERICHTEN

LEDEN

Het 200ste lid heeft zich aangemeld. Mevr. N.R.v.d.Lugt, Torenweg 14 gaf zich 20 juni jl. op. Zowel de Historische Kring Nederhorst den Berg als het nieuwe lid: PROFICIAT!

CONTRIBUTIE

U kunt uw jaarlijkse bijdrage ad f 25,-- overmaken op de bankrekening van de Historische Kring Nederhorst den Berg (zie binnenzijde omslag). Binnenkort krijgt u evt. een herinnering wat betreft 1995 (1994). In 1996 zal de contributie via acceptgirokaarten geïnd worden.

AANKOOP COLLECTIE

Met financiële steun van het Anjerfonds ad f 2.000,-- heeft de Historische Kring Nederhorst den Berg 24 gravures, 44 ansichtkaarten en enig ander materiaal over de geschiedenis van onze gemeente kunnen kopen. Een waardevolle uitbreiding van onze collectie beeldmateriaal.

CURSUSSEN

Voor het seizoen 1995/1996 is er weer een groot aanbod van cursussen op historisch gebied. Hieronder volgt een greep uit de vele mogelijkheden. Er kan best iets voor u tussen zitten! Nadere inlichtingen: Jan Baar, Kerkstraat 6, tel. 254309.

In Weesp: nov. 1995 - De geschiedenis van het porselein.

jan/febr. 1996 - Oudschrift.

jan/febr. 1996 - Hoe woonden onze voorouders?

In Amsterdam: jan. 1996 - Het Noordhollands landschap in ontwikkeling.

In Mijdrecht: febr/mrt 1996 - Introductie-cursus lokale en regionale geschiedenis.

PROGRAMMA 1995/1996

1995:

- 13 okt. Dia's en lezing "De ontwikkeling van het landschap"
Ferry Siemensma.
7 dec. Lezing Werinon/Nederhorst den Berg – Prof.Dr. P.H.W.
Leupen.

1996:

- 12 en
13 jan. Expositie over Kasteelbrand van 10 jan. 1971.
23 feb. Jaarvergadering met verrassing.
9 apr. Lezing "Peter de Grote, Tsaar aller Russen.
Tsaar Peterjaar (onder voorbehoud).
19 apr. Opening expositie "Petersburg en Peter de Grote" in het
gemeentehuis.
juni Zomerexcursie.

SCHENKINGEN

- 1 stamkaart – P. Brinkers.
3 Blikken van Van Houten (thee en koffie) – P. Brinkers.
1 ex. Feestprogramma Oranjevereniging, Kroningsfeesten 1948 –
K. Scherpenhuijsen.
2 Reclameboekjes van Melkhandel L. Bouwer – Het vrouwtje van
Stavoren en Het avondfeestje – C. Bouwer.
Teksten Expo 40/45 – Ron Zeller.
Divers Bergs Curiosa – Karel Scherpenhuijsen.
Foto Bijeenkomst Vrijwillige Landstorm in het oude gemeente-
huis , ± 1930 – mevr. Voorn-Oosterbroek.
Videoband – Nieuwjaarsreceptie 1995 – gemeente Nederhorst
den Berg.
Oliekan Esso 1959 – J.S. Ploegstra.
Over Leven, herinneringen aan de oorlogsjaren 1940-1945 in
Gooi en Eemland en Vechtstreek – Gooi en Eemland.
Videoband – Onthulling Herdenkingsmonument 1940-1945
Sprekersgids – Ron Zeller.
Twee houten deurknoppen van het Koetshuis van de buitenplaats
Overmeer – J. van Wijngaarden.

Oprichtingsstatuten, notulen, ledenlijst en correspondentie van de Toneelvereniging "Kunst na Arbeid" - Ferrie Gons.

Videoband - Schilder Hans Verhoef in het TV-programma "De Stoel" - H. Verhoef.

2 Foto's Schilderij Hofstede Petersburg ± 1920 - Mevr. Veeneman, Apeldoorn.

Foto 1e Chr. school achter Voorstraat 13 - D. Kuiper.

Houten ladenkast - Warinschool.

Volledige documentatie en fotomateriaal expositie Horstermeer - 30 juni, 1 en 2 juli 1995 - Comité Horstermeer 50 jaar droog - Kees van Huisstede.

100 Dia's van Paul Lodewijkx - mevr. Lodewijkx.

M.I.P./M.S.P.

In het voorjaar van 1988 startte in de provincie Noord-Holland het Monumenten Inventarisatie Projekt. Ook in Nederhorst den Berg werd door een mederwerker van het projekt een lijst opgesteld van gebouwen en objecten van na 1850, die eventueel in aanmerking zouden kunnen komen om met zorg behandeld te worden.

Zo kan de belangstelling voor het cultureel erfgoed van na 1850 ook gewekt worden.

Het vervolg op het M.I.P. is het Monumenten Selectie Project. Uit de lijst van monumenten in spē zal een keuze moeten worden gemaakt van objecten die voor bescherming in aanmerking komen. Dit zal gebeuren in nauwe samenwerking met de gemeente.

Voor de Vechtstreek ligt enige nadruk op de militaire objecten, i.v.m. de Nieuwe Hollandse Waterlinie, het agrarisch verleden en (voor Nederhorst den Berg) de wasserij-nijverheid.

Het M.S.P. zal over een jaar of vijf voltooid zijn.

STICHTING OMGEVINGEDUCATIE GOOI-, VECHT- EN EEMSTREEK

In november a.s. verschijnt het eerste deel in de reeks "Stad en land tussen Vecht en Eem". De Historische Kring Nederhorst den Berg werkt mee aan het ontwikkelen van het lesmateriaal. Er

zijn twee lesbrieven gemaakt:

a. de Nederlands Hervormde Kerk

b. Ontstaan en wording van Nederhorst den Berg en een rondwandeling door het centrum van Nederhorst den Berg.

Het lesmateriaal is bestemd voor leerlingen van het Voortgezet Onderwijs. Omgevingsonderwijs is sinds 1993 een verplicht vak.

FILM/VIDEO

Zo af en toe hebben we behoefte aan iemand, die (veel) verstand heeft van het omgaan met film- en videoapparatuur. Het hoeft geen echte expert te zijn, maar toch... Bent u zo iemand, meldt u dan aan bij de werkgroep Documentatie (Ruud Verkaik, Fazantelaan 17, tel. 254317).

KASTEEL NEDERHORST

Het is op 10 januari a.s. 25 jaar geleden, dat de trots van Nederhorst in vlammen opging. Nederhorst leek verloren, maar Nederhorst verrees.

Op vrijdag 12 en zaterdag 13 januari a.s. willen wij aandacht schenken aan deze gebeurtenis

Ook hiervoor vragen wij uw medewerking. Graag zouden wij de beschikking krijgen over origineel foto- en filmmateriaal, krante-artikelen, etc. Kortom alles wat met deze treurige gebeurtenis verband houdt is welkom.

Reactie: Ruud Verkaik, Fazantelaan 17, tel. 254317.

PETERSBURG

Tsaar Peter bezocht 300 jaar geleden Nederland, daarom is 1996 uitgeroepen tot het Tsaar Peterjaar.

Ook Nederhorst den Berg heeft banden met Peter. Hij verbleef enige malen op Petersburg.

Alom worden allerlei manifestaties georganiseerd. Natuurlijk kunnen wij niet achterblijven. Vandaar de expositie in het gemeentehuis vanaf 19 april 1996.

Men weet maar nooit! Heeft u iets of weet u iets aangaande

Petersburg, dan horen wij dat graag van u. Neemt u dan s.v.p. contact op met de Werkgroep Petersburg, Claudette Baar, Zoddeland 26, tel. 254368.

LITERATUUR OVER NEDERHORST DEN BERG

Jan Slor, Kuijerpap 4, 1394 DA Nederhorst den Berg, verzamelt voor de Historische Kring Nederhorst den Berg alles wat over Nederhorst den Berg gepubliceerd is. Titel, schrijver, uitgever. Een kopie of korte beschrijving en de plaats waar het boek/tijdschrift zich bevindt worden door hem graag geregistreerd.

KRANTEKNIPSELS

Mevr. Schilder, Weth. Bloklaan 16, verzamelt kranteknipsele voor de Historische Kring Nederhorst den Berg. Mocht u in de pers (buiten de "gewone" bladen) iets tegenkomen, dan houdt zij zich aanbevolen.

OPSPORING VERZOCHT

De oproep over de foto "Vrede '45" heeft respons opgeleverd. De heer Ferry Gons maakte ons heel wat wijzer. De foto is gemaakt op 5 mei 1955 op het erf van boer Van der Kemp aan de Middenweg ter gelegenheid van 10 jaar bevrijding.

"Vrede" was het thema, dat de toenmalige toneelvereniging "Kunst na Arbeid" wilde uitbeelden in de optocht, die die dag gehouden werd.

De auto is een "Chevrolet Mapleleaf" (± 1947) tot 1954 eigendom van de Oliemaatschappij Purfina, te zien aan het logo op het portier. Van 1954 tot 1960 was de auto eigendom van en in gebruik bij de Fa. Gebr. Gons aan de Middenweg.

Op de wagen zitten o.a. Henk van Huisstede, Jan Versluis en Nel Roukens.

EXCURSIE VEENMUSEUM

Op 9 juni jl. was de jaarlijkse zomere excursie van de Historische Kring Nederhorst den Berg. Zo'n 35 belangstellenden genoten van inleiding en rondleiding door leden van de Historische Vereniging "De Proosdijlanden" in het Veenmuseum "Op hoop van Zegen" aan de Herenweg 240 te Vinkeveen.

Het museum is geopend in de zomerperiode op di-, wo- en zaterdagmiddag. In de winter alleen op afspraak. ZEER DE MOEITE WAARD.

TENTOONSTELLING 1940-1945

De door de Werkgroep Tentoonstelling 1940-1945, Nederhorst den Berg, opgezette tentoonstelling in het gemeentehuis, trok zeer veel belangstelling. Het was een geslaagde bijdrage aan de herdenkingen én feestelijkheden in onze gemeente. De samensteller Ron Zeller kan terugzien op een goede én goed bezochte expositie.

VERSLAG WERKGROEP PETERSBURG

Langzaam maar zeker wordt het beeld dat wij ons van Petersburg kunnen vormen op grond van de gegevens die we verzameld hebben, steeds completer. Wij hopen dan ook het beeld dat u volgend jaar op de tentoonstelling te zien krijgt, u niet zal teleurstellen.

Op dit moment hebben we een overzicht van de bewoners/eigenaren van de buitenplaats vanaf het begin 1709 tot de bezitters van de grond in 1996. Met name in de 18e eeuw waren ze niet alleen invloedrijk maar ook kleurrijk. Hierover hoort en leest u later meer. Wel hebben wij nog een verzoek aan u:

Aan het begin van de 70-er jaren zijn in de plaatsen Nederhorst den Berg en Nigtevecht gasleidingen aangelegd. Tijdens deze werkzaamheden is men op resten van de buitenplaats Petersburg gestuit en zou men ook gebruiksgoederen hebben gevonden.

Ten behoeve van de tentoonstelling over Petersburg, zouden wij graag in contact komen met mensen die het een en ander gezien of gevonden hebben. Waarbij het niet alleen om eventuele voorwerpen gaat, maar ook om zaken als fundamente van de vijvers en steigers aan de Vechtoever. Uw informatie zou net de leemtes in ons onderzoek kunnen vullen, vandaar ons verzoek. Mocht u andere zaken bezitten die voor ons interes-sant zijn, oude foto's of gebruiksvoorwerpen uit die tijd (18e eeuw) die u eventueel ter beschikking wilt stellen voor de tentoonstelling, dan houden wij ons aanbevolen.

Kunt u ons helpen dan gelieve u met mij contact op te nemen: Claudette Baar, tel. 0294-254368.

Namens de Werkgroep Petersburg vast hartelijk dank voor uw medewerking.

Verder is onze werkgroep versterkt met Ria de Lugt, al 20 jaar bewoonster van ons dorp, die bereid is ons met de laatste loodjes te helpen. En u weet, die kunnen zwaar zijn.

OPSPORING VERZOCHT

In het contactblad van de Historische Kring Nederhorst den Berg nr. 6 (mei 1992) wordt bij een foto van een gezelschap in een roeiboot gevraagd "Waar is dit? Wie gaan hier spelevaren?" Nelly van Dijk-Hagen, Hilversum, maakte ons wat wijzer. De foto is gemaakt bij 't Vissershuis aan de Hinderdam 5 (nu 14).

De non is C.M.M. Hagen, dochter van Joh. Hagen (1872) en M. Gelhard (1902), die ook in de roeiboot zit. Zij woonden naast 't Vissershuis. De kinderen zijn van Cornelia (Cor) M. Hagen en Cornelis (Kees) Stalenhoef, wonende Dammerweg 52 (Riet, Baps, Grada, Annie, Gijs, Henk en Jaap).

Hartelijk dank.

LITERATUUR

In het laatste nummer van Tussen Vecht en Eem (13e jaargang nr. 3, sept. 1995) heeft ons lid Els N.G. van Damme een artikel publiceerd over "de Hinderdamse tol". Niet alleen was er van oudsher een watertol om met een vaartuig te mogen passeren,

maar ook moesten wagens gedurende een bepaalde periode waarschijnlijk tot 1827 tol betalen om de Hinderdam(-weg) te kunnen passeren.

Kopij voor het volgend nummer graag vóór 13 november 1995 inleveren bij de redactie.

VAN DE KAART (BIJ DE VOORPLAAT)

Ruud Verkaik

VECHTGEZICHT TE NEDERHORST DEN BERG (Fotokaart ± 1930).

Rechts staat de herberg annex stalhouderij van Bornhijm. Aan de Vechtkant liggen twee steigers, waarvan er één gebruikt werd voor aanvoer van takkebossen en tenen schillen voor bakkerij Tinholt.

Het rechter gedeelte, de stalhouderij, is afgebroken, om plaats te maken voor een kapsalon en woonhuis. Het sluisje met bruggetje over de Ankeveensevaart is ook al verdwenen.

Links op de foto de opslagplaats van schipper Tober. Het voorste gedeelte was een open loods, het achterste deel was gesloten, dat diende voor de opslag van gasolie en petroleum voor huishoudelijk gebruik.

Op de voorgrond het bord "K". Dat geeft aan, dat er daar een kabel in de Reevaart ligt.

Omstreeks 1910 n.l. stond er aan weerszijden nog een hoge paal van ± 18 meter om stroom te leveren aan de overzijde van de Reevaart.

BRUGVERHALEN

Kees van Huisstede

Jan van Huisstede (geb. 11-8-1868 en overl. 18-7-1953) ging als jongen met zijn vader mee en leerde het rietdekkersvak. Maar daarin was in hoofdzaak alleen zomers voldoende werk te vinden. En ja 's winters gaat de meeste rook door de schoorsteen dus besloot Jan in 1903 te solliciteren naar de baan van brugwachter toen Kees de Bree er mee ophield. Jan had inmiddels een gezin en zijn vrouw Johanna was de grote stimulator achter dit streven.

Zij, mijn opoe dus, zag het heel redelijk en zakelijk in. Jij de brug Jan, ik blijf bakeren en je kan ook nog turf en aardappels verkopen, want ik kom bij de mensen en breng zo nog wat klanten aan.

En zo is het gegaan. Het brugwachtersinkomen was 7 gulden in de week, met vrij wonen. Ze reddten het. Mijn opa is 35 jaar brugwachter geweest. De brug, het centrale punt van het dorp, met de steiger waar de beurtschepen hun goederen laadden en losten. Er konden ook mensen mee, die naar de stad wilden of op een andere plaats aan de Vecht aan wal wilden gaan. De bemanning bestond uit 2 personen in manchester-pakken en met schipperspet op. Als ze door de brug moesten, werd er op een scheepstoeter geblazen of met een bel geklingeld. 's Winters diende mijn opa er voor te zorgen, dat de brug sneeuw en ijsvrij was. Ook was het gebruikelijk, maar niet verplicht, dat de brugwachter een handje hielp met het over de brug duwen van een handkar.

Mijn opa heeft zich eenmaal goed vergist. Op een zekere dag kwam er een mooie auto aan en die liet hij natuurlijk stoppen, want een motorvoertuig van buiten Nederhorst moest tol betalen. Tot zijn grote schrik zag hij, dat Keizer Wilhelm (van Kasteel Doorn) er in zat. Die ging op bezoek in kasteel Nederhorst en hoefde geen tol te betalen.

Eén kleine gebeurtenis wil ik nog vertellen; het heeft wel iets met de brug te maken, maar niets met mijn opa, die was toen allang dood.

J. J. F. KROL

GEMEENTE-SECRETARIS

NEDERHORST DEN BERG, 22 April 1942.

TELEFOON: GEMEENTEHUIS 234
TELEFOON: WOONHUIS 226
POSTREKENING: 289334

A A N

Betreffende

Inlichtingen
J. van Huisstede.

den heer Burgemeester

van

UTRECHT

In antwoord op Uw schrijven van 9 April 1942, nr. 70/21, afd. P, inzake inlichtingen betreffende den gewezen brugwachter J. van Huisstede, geboren 11 Augustus 1868, en wonende te Nederhorst den Berg, B 83, heb ik de eer U mede te deelen, dat van Huisstede voornoemd, gedurende 35 jaren, over het tijdvak October 1903 tot October 1938 de functie van brugwachter aan de Vechtbrug te Nederhorst den Berg heeft uitgeoefend.

Gedurende de laatste jaren bedroeg zijn loon als brugwachter f 11.— per week en vrij wonen. De huurwaarde van de woning is geschat op f 4.— per week.

In 1938 is door van Huisstede een verzoek tot den raad der gemeente Utrecht gericht om een jaarlijksche gratificatie te mogen ontvangen, omdat de betrekking van brugwachter niet voor pensioen in aanmerking kwam. Op dat verzoek is teen afwijzend beschikt, omdat van Huisstede in aanmerking kwam voor f 3.— ouderdomsrente. Den man werd derhalve in October 1938 ontslag verleend, zonder eenige jaarlijksche uitkeering. Hij was teen 70 jaar oud en moest leven van f 3.— ouderdomsrente en was verder aangewezen op de hulp van zijn gehuwde kinderen, (arbeiders), wier financieele omstandigheden ook niet rooskleurig zijn.

Enkele maanden terug is de ouderdomsrente van van Huisstede verhoogd tot f 4.80 per week, terwijl hij de laatste paar jaar f 2.— per week ondersteuning geniet van de Diaconie der Ned. Herv. Kerk.

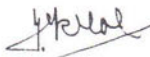
Uit het vorenstaande blijkt voldoende, dat van Huisstede in behoeftige omstandigheden verkeert.

Voor zoover mij bekend is heeft van Huisstede de functie van brugwachter steeds tot volle tevredenheid vervuld en staat hij zeer gunstig en oppassend bekend. Hij is vader van 8 kinderen, welke allen zijn gehuwd. Van Huisstede woont alleen - zijn vrouw is in 1937 overleden; en hij hoopt dit jaar 74 jaar oud te worden.

Op grond van voornoemde factoren adviseer ik U beleefd aan J. van Huisstede, voornoemd, gedurende de jaren dat hij nog leeft een jaarlijks onverschuldigd pensioen uit de gemeentekas toe te kennen. Hij verdient alleszins een onbezorgde levensavond.

Ik hoop U hiermede voldoende te hebben ingelicht.

De Administrateur van de Vechtbrug
te Nederhorst den Berg,

Het was begin 1960, toen op de Overmeerseweg een begrafenisstoet naderde. Voor de auto liep een aanspreker.

Mijn vader, die toen zijn werkplaats op het Achterdorp had, kon vandaar de stoet zien naderen. Nu had mijn vader de goede gewoonte, uit piëteit voor de overledene, de werkplaatsdeuren te sluiten. Wat was nu het geval?

De begrafenisauto komt vast te zitten op de brug. De aanspreker er voor merkt daar niets van en loopt met rustige afgemeten passen door de Brugstraat en daarna de Kerkstraat in, waar aan het eind mijn vader hem ziet aankomen. Wat er op dat moment door hem heenging, valt niet te beschrijven. Hij wachtte de man op en vroeg: "Zeg, waar is de rest?!" De man stopte en zag tot zijn verbijstering dat hij helemaal alleen was. Meteen maakte hij rechtsomkeert.

J. Pouw was brugwachter van 1945 tot 1970.

DE KEULSE VAART EN DE BERGSE BRUG

Jan Baar

Bij resolutie van 12 augustus 1628 verleenden de Staten van Utrecht octrooi aan de stad tot het aanleggen van een zandpad van Nieuwersluis tot Hinderdam. Om een vlottere verbinding over water tussen Utrecht en Amsterdam aan de Zuiderzee te verkrijgen werd tegelijkertijd besloten tot twee "nieuwe griften ofte wateringten tot vermijdinge van de cromten in de Vecht en de vercoringe van de vaart ende treckpadt". Zo ontstonden de Nesservaart bij Overmeer en de Reevaart, met jaagpad.

Door het graven van de Reevaart, (genoemd naar Gerard van Reede, Ambachtsheer van Nederhorst), werd het dorp den Berg in twee delen gesplitst. Er moest dus een brug komen om het Eiland met de rest van de gemeente te verbinden.

Daar Nederhorst den Berg niet om een brug gevraagd had, en de Reevaart alleen in het belang van Utrecht gegraven was, bouwde de stad een brug over de "Nieuwe Vecht".

Bij acte van 18 augustus 1628 werd door gedeputeerde staten van Utrecht bij acte verklaard, dat "hare Edele voor haer ende hare nacomelingen sullen beloven, nimmermeer eenich bruggelt te sullen doen ofte laten exigeren van de passerende schepen.

In 1630 werd de nieuwe oeververbinding onder beheer gesteld van de Ambachtsheer van Nederhorst.

Om de onkosten van de dubbele, houten klapbrug, die op dat moment danig in verval was, te dekken werd op 17 juni 1684 toch vergunning verleend tot het instellen van een land- en watertol. De baten van de tol werden gelijkelijk verdeeld tussen Stad en Ambachtsheer en beiden moesten ook voor het onderhoud zorgen. Lusten en lasten werden gelijkelijk verdeeld. Inwoners van Nederhorst den Berg en beambten van Utrecht, leden van het Koninklijk Huis en nog enige andere personen waren van het betalen van tolgelden vrijgesteld.

DE KEULSE VAART.

De Reevaart was een onderdeel van de Keulse Vaart, de kortste scheepvaartverbinding van Amsterdam en de Zuiderzee met de Rijn en Duitsland. Zeer veel schepen passeerden de Bergse brug. Het dorp profiteerde van deze drukte, want schippers sloegen bij de handelaars en winkeliers langs de Reevaart proviand en scheepsbenodigdheden in.

De Keulse Vaart was geen vlotte route. Vele bruggen en sluizen moesten gepasseerd worden, de Vecht zat vol bochten en krommingen, ondiepten en wisselend waterpeil werden steeds hinderlijker, temeer daar de schepen steeds groter werden.

Goedkoop was de Keulse Vaart ook niet vanwege de vele tolgelden, die betaald moesten worden.

In 1821 werd een Koninklijk besluit ondertekend door Koning Willem I, waarin stond, dat de hele Keulse Vaart verbeterd moest worden. Eind 1824 was de vaart op diepte gebracht en de bodembreedte verbeterd. De klachten bleven echter aanhouden. Het was op veel plaatsen ook volledig onduidelijk wie verantwoordelijk was voor welk gedeelte van de Keulse Vaart. Wat betreft de brug in den Berg was dit wel duidelijk. Burgemeester Gerrit Schottelink antwoordde in 1850 aan gedeputeerde staten van utrecht, dat "Hoezeer de Vechtbrug alhier niet aan deze Gemeente, maar aan de Ambachtsvrouwe dezer Gemeente en de stad Utrecht behoort, heb ik echter de eer (door daaromtrent van de Ambachtsvrouwe ontvangene inlichtingen). te kunnen berichten, dat eene veeljarige ondervinding doet zien, dat de opbrengst der tollén aan gezegde brug op verre na niet toereikend zijn om in de kosten van derzelve onderhoud te kunnen voorzien, zoodat er geene termen bestaan om in het bestaand tarief, dat reeds zoo laag mogelijk is gesteld te verminderen. Voorts, dat aan dezelve brug voor de bij de schepen behorende aken geen afzonderlijke tolheffing plaats heeft".

Na 1850 stond de Amsterdam-Rijnverbinding volop in de belangstelling. De Keulse Vaart werd in 1854 tot Rijks vaarwater verklaard.

Allerlei plannen tot verbetering werden bedacht en ontwikkeld.

Een van de plannen hield een ingrijpende kanalisatie van de Vecht in. Vanaf Overmeer tot de Rode Brug bij Utrecht zou de rivier uitgediept en verbreed worden en zouden bochten en krommingen afgesneden worden. Tenslotte werd in 1881 begonnen met de uitvoering van een plan, dat zou leiden tot het Merwedekanaal. Een van de eerste werken was de bouw van de sluis bij Nigtevecht en het graven van een kanaal van Amsterdam naar die sluis. Verderop dacht men dan weer gedeeltelijk gebruik te maken van de Vechtroute.

In Nederhorst den Berg zullen deze ontwikkelingen ook wel de nodige aandacht getrokken hebben, want als de nieuwe vaarweg buiten het dorp om zou gaan, zou dit grote economische gevolgen kunnen hebben.

DE BERGSE BRUG.

De brug over de Reevaart werd in 1872 nog eens gerepareerd door timmerman Collen en ook opnieuw geschilderd.

Over 1875 waren de ontvangsten van bruggelden *f* 1.040,97. Twee schippers veroorzaakten in dat jaar enige schade aan de brug. Brugwachter De Bree ontving *f* 260,-- en de rekening van Collen bedroeg *f* 744,40. Het batig saldo kwam in dat jaar uit op *f* 90,07½.

Bij herhaling werd door de schipperij geklaagd over het niet verlicht zijn van de brug. Rijkswaterstaat verzocht maatregelen te nemen om een veilige vaart te verzekeren, temeer daar de scheepvaart bij nacht nogal was toegenomen. Petroleumlampen verlichtten in het vervolg de brug in nachtelijke uren.

EEN REE-KANAAL?

In september 1882 deelde de Hoofdingenieur van Rijkswaterstaat aan de burgemeester mee, dat er begonnen zou worden met de voorbereidende werkzaamheden voor een kanaal van Amsterdam naar de Merwede.

In de raadsvergadering van 6 april 1883 brengt burgemeester Jan Jacob Schottelink de kanaalwerkzaamheden ter sprake. Hij merkt op, dat er bij de plannen geen gebruik gemaakt wordt

van de Nieuwe Vecht. Dit is zeer in het nadeel van de kom van het dorp en het gehucht Overmeer. Hoewel de sluis bij Nigtevecht al in aanbouw is en er waarschijnlijk weinig kans zal bestaan op verandering in de bestaande plannen, stelt hij de raad voor alsnog al het mogelijke te doen de loop van het kanaal zodanig te veranderen, dat de Reevaart alsnog opgenomen wordt in het tracé van het nieuwe kanaal. Na enige discussie wordt met algemene stemmen besloten een verzoekschrift aan de Tweede Kamer te richten.

Het adres begint met de verontschuldiging, dat "eerst dezer dagen" de raad kennis heeft gekregen van dit kanaalontwerp. Voordien was het de bedoeling, dat het kanaal zou uitkomen bij de noordpunt van de Reevaart.

Een dan noodzakelijke, kostbare verruiming van de Reevaart was een van de redenen, dat nu een andere loop verkozen was. Maar de kosten van de verbreding en verdieping van de 22 meter brede Reevaart zouden kunnen opwegen tegen een korter kanaaltraject, het niet hoeven aanleggen van een nieuw jaagpad en de minder ingrijpende onteigeningsprocedures, meende de burgemeester. Het kanaal buiten Nederhorst den Berg leiden zou het dorp en Overmeer geheel buiten de grote vaarroute brengen, zelfs de binnenvaart zou Vecht en Reevaart gaan mijden. Er kon zelfs gevreesd worden, dat stoomboot- en schuitendiensten, het enige middel van openbaar vervoer, de gemeente links zouden laten liggen, juist in een tijd, dat de bevolking, tengevolge van het droogvallen van de Horstermeer, grote bloei zou gaan vertonen. Kortom, het beste zou zijn, als "de belangen dezer gemeente in overeenstemming zijn te brengen met het algemeen belang".

Zoals de burgemeester al vermoedde, het mocht niet baten, de plannen werden niet in Bergse richting aangepast. Het kanaal ging vanaf Nigtevecht rechtdoor op Utrecht aan.

EEN NIEUWE BRUG.

De problemen met de Reevaart werden steeds duidelijker. Stoomschepen mochten vanaf 1876 nog maar met kwart kracht varen om aantasting van de dijken en oevers tegen te gaan.

De diepte, vooral bij de brug, liet ook vaak te wensen over. Meermalen kwam het voor, dat schepen met enige diepgang in de brugdoorvaart aan de grond raakten. Dit veroorzaakte grote overlast. Het dorp was dan alleen te bereiken via Nigtevecht of Vreeland, waarbij dan ook nog gebruik gemaakt moest worden van de pont over de Oude Vecht op het Grote Eiland. Die omweg kostte wel anderhalf uur, terwijl men het bovendien nog kon treffen, dat de pontbaas weigerde de pont te bedienen. In 1886 wordt de Reevaart vanaf de brug 50 meter naar beide zijden verdiept en verbreed en besluit de stad Utrecht de brug zelf te vernieuwen en te verwijderen. De Ambachtsvrouw gaat er mee accoord, maar vraagt zich wel af, of een tegemoetkoming van het rijk in de kosten niet op zijn plaats zou zijn in verband met de in de nabije toekomst te verwachten vermindering van tolgelden.

De houten ophaalbrug wordt vervangen door een ijzeren balansbrug. De aanbesteding vindt plaats op 24 juni 1886. Aannemer Vermolen uit Weesp mag het karwei klaren voor *f* 8.436,70. De kosten bij de aanbesteding bedragen *f* 163,26 en voor toezicht en reiskosten moet *f* 563,75 betaald worden, zodat de bouwkosten oplopen tot *f* 9.163,71. Utrecht en Ambachtsvrouw moeten ieder de helft betalen.

Tijdens de bouw wordt de verbinding tussen het dorp en de rest van de gemeente onderhouden met een noodpont.

"De Rekening en Verantwoording betreffende Ontvangst en Uitgaaf aan de Vechtbrug te Nederhorst den Berg over 1890" geeft nog steeds een behoorlijk positief saldo weer. De ontvangsten bedragen *f* 956,06, de uitgaven *f* 470,23. Het voordelig saldo van *f* 485,83, wordt weer eerlijk gedeeld door de twee eigenaren.

Brugwachter De Bree ontvangt nog steeds 7 gulden gaderloon per week. Voor het smeren van de brug krijgt hij een vergoeding van 7 gulden per jaar. F. Collen ontvangt *f* 21,62 voor de levering van petroleum voor de brugverlichting. De administratiekosten (5% van de ontvangsten) worden uitbetaald aan de administrateur, burgemeester Schottelink.

EEN STILLE VAART

Ondertussen kwam de ingebruikneming van het Merwedekanaal steeds dichterbij. In 18192 was het werk gereed. De Vecht had geen betekenis meer voor de beroepsscheepvaart. De nieuwe Rijnverbinding ging rechttoe rechtaan en was tolvrij.

De opbrengst van de watertol van de brug over de Reevaart daalde drastisch, de onkosten konden nauwelijks gedekt worden. Jonkvrouwe Warin deed nog een voorstel om bij de Rijksoverheid schadeloosstelling te verkrijgen voor de verminderde inkomsten, maar mede-eigenaar Utrecht zag hier niets in.

Alleen schepen, die in Den Berg of directe omgeving moesten zijn, maakten nog gebruik van de vaart. De middenstand kreeg het moeilijk. De plezierbootjes en jachten maakten het verlies niet goed. Nederhorst den Berg verloor veel bedrijvigheid. De Reevaart lag er wat doelloos bij.

De correspondent van de Gooi- en Eemlander schrijft op 13 augustus 1892 met "weemoed" over de veranderde situatie. De verbreding en verdieping van de Keulse Vaart zou slechts half werk geweest zijn, de rivier zou nooit een doelmatige waterweg geworden zijn. Voor schippers bleef het mijl op zeven en de zware heffingen voor sluizen en bruggen maakten een tochtje over de Vecht tot een kostbare aangelegenheid, om nog maar niet te spreken van ergerlijk oponthoud, dat er tenslotte gekozen was voor de meest radicale oplossing: een Rijnverbinding zonder Vecht. En op 20 augustus meldt de krant, dat er in de week van 7 tot 14 augustus nog 210 schepen de Vechtbrug passeerden. "Zoo bijzonder stil zal het dus nog wel niet worden". Maar het werd wel stil in den Berg langs de Reevaart. Het "bizardere belang moet voor het algemeen belang wijken", schreef de krant in 1890. Toch kon de ontwikkeling ook gezien worden als een kans voor behoud van de mooie Vechtstroom en streek, want "Eentonig mogen dan ook de dorpen langs de Vechtoevers na verplaatsing der scheepvaart geworden zijn, de natuur zal hier aloude roem blijven handhaven en wie oog en hart heeft voorwat waarlijk schoon is, make een tochtje mede van Amsterdam naar Utrecht". Voor een flink deel

van dat traject gaan de woorden van de schrijver in de Gooi- en Eemlander in augustus 1890 opgeschreven, gelukkig nog steeds Alleen Nederhorst den Berg komt er wat bekaaid af. De Stille Vecht langs het Eiland is nog echt "Vecht", Reevevaart, brug en brughuis, het "gezicht van Nederhorst den Berg" verdwenen.

Gegevens:

- J. Krol: De geschiedenis van Nederhorst den Berg.
- M.N.G. Dukes: Een eeuw geleden. De redding van de Vecht.
- SAGV-GANdB: Notulen GR - 1883
o.a. Correspondentie 1886
nr. 213 (Brugadministratie).

Pagina 502

Ontvangst en Uitgaaf aan de Vechtbrug te Nederhorst den Berg over 1875.

Cöllen was aannemer/timmerman, Van Veeren metselaar/timmerman, Kemp was schilder, D. de Bree Sr., brugwachter, overleed in 1876. Zijn zoon C. de Bree Jr., werd per 1 jan. 1877 aangesteld met *f* 6,-- per week bezoldiging en vrij wonen. Hij bleef tot 1903 in functie.

Pagina 504

Situatietekening van een gedeelte der Keulse Vaart in Noord-Holland.

Vanaf 1853 was de Keulse Vaart (dus ook de Reevevaart) in beheer bij Rijkswaterstaat. Als P.J. Bornhijm, herbergier en stalhouder, zijn stoep, vlak bij de brug, wil vergroten moet hij een vergunning aanvragen bij Waterstaat. De situatietekening geeft o.a. de geringe bebouwing aan de oostzijde van de Reevevaart weer.

GEMEENTE UTRECHT

Nr. 99/2/6 AFD. O.W.

GELIEVE BIJ DE BEANTWOORDING
DATUM EN NO. VAN DIT SCHRIJVEN
TE VERMELDEN

BERICHT OP BRIEF VAN

AAN den Heer G. Verheul,
administrateur van de Vecht-
brug,

te

NEDERHORST den BERG.

UTRECHT, 20 April 1932.

BETREFFENDE

vrijstelling Burgemeester van
Nederhorst den Berg van beta-
ling bruggeld voor Vechtbrug
ldaar.

TYP. R.

Hierbij hebben wij de eer U mede te deelen, dat ons College in overleg met den Ambachtsheer van Nederhorst den Berg, den heer O. Graaf van Bylandt, heeft besloten den burgemeester van Nederhorst den Berg, den heer G. Graaf Schimmelpenninck, met het oog op de bijzondere omstandigheden, welke voor hem gelden, voortaan vrijstelling te verleen van de betaling van bruggeld voor het gebruik van de Vechtbrug in zijn Gemeente.

Wij verzoeken U, in verband met deze beslissing aan den brugwachter de noodige aanwijzingen te geven.

Burgemeester en Wethouders van Utrecht,

De Secretaris,

De Burgemeester,

Inwoners van Nederhorst den Berg hoefden geen tol te betalen als ze de brug over moesten. Burgemeester G. Graaf Schimmelpenninck, burgemeester van 1928 - 1939, woonde in 's-Graveland en was dus eigenlijk bruggeld verschuldigd.

SAGV NdB nr. 220

BRUG OVER-WEG

Gerard Baar

De brug over de Reevaart was een verbinding tussen twee delen van het dorp. Soms denkt men er met weemoed aan terug, maar dat komt waarschijnlijk ook, doordat de ouder wordende Bergers hun onbezorgde jeugd in een klein polderdorp aan zich voorbij zien gaan. Langzaam komen dan beelden naar voren van een oude, altijd roestige, geelachtige ophaalbrug, die door oude Jan Pouw (en zijn gezin) omhooggehaald werd als er een schip of scheepje toeterde. Hij was de laatste bewoner van het nu verdwenen brughuis en was van 1946 tot zijn 25-jarig huwelijksfeest in 1952 brugwachter. Uit veiligheidsoverwegingen besloot men in dat jaar 2 grote zware ijzeren balken onder de brug te lassen, omdat het risico van ongelukken te groot werd. Het gekraak van de kettingen, waaraan de beide brugdekken hingen, klinkt mij nu nog in de oren. De zware kolenwagens van Van Emmerik deden alles steunen en kreunen, maar als ze de brug over waren, namen de onderdelen hun oorspronkelijke stand weer in. Tot 1970 heeft hij het dorpsbeeld nog bepaald. Geveld door snijbranders lag hij op de dichtgespoten Reevaart. Het dorp begon aan een nieuwe periode. Na jaren in de rotzooi gezeten te hebben, heeft dat geresulteerd in de huidige vorm van de gemeente.

Jonge Jan Pouw en zijn vrouw hebben mij geholpen iets van de sfeer naar boven te halen uit de jaren, dat de Reevaart of Nieuwe Vecht het dorp nog doorsneed. Zijn vader was naast brugwachter ook boerendaggelder en deed het werk wat het seizoen hem bood: fruit plukken, spitten, sloten, maaien, bonen plukken, aardappels rooien, wilgehout zagen, je kon het zo gek niet opnoemen. Zijn vrouw en kinderen hielden de brug in de gaten. Het wapen om het geld te innen van passerende schepen en scheepjes was een lange stok met een soort pikhaak en een centenbakkie. Die pikhaak gebruikte de oudste dochter Marie heel vaardig als er niet betaald werd door b.v. roeiers, die in een wherry zaten. Met verve sloeg zij onder het uiten van verwensingen de pikhaak aan een dol en het vaartuig ging een halve slag in de rondte en er hielp geen lieve moeder aan, betaald werd er. Beroepsvaart werd voor een cent per ton aan-

aangeslagen en als deze of gene het flikte om niet te betalen, dan ging de volgende keer de brug gewoon niet open. Niet-Bergers moesten ook betalen voor het benutten van de brug als oversteekmiddel. Wie niet betaalde werd gewoon opgewacht, omdat hij toch niet op een andere manier de Reevaart overkwam.

De Reevaart bracht een bepaald soort gezelligheid, vooral op zondag als de toen opkomende pleziervaart er op uittrok. Vaste prik iedere zondag, was de boot van Rederij Zwaag uit Amsterdam. Op deze hoge boot (het leek in onze ogen wel een zeeschip) zaten dagjesmensen uit de stad, als ze het konden betalen. Wij zwaaiden met z'n allen en aardige mevrouwen gooiden weleens een zakje snoep naar de wal.

De brug was in die jaren een ontmoetingspunt voor de jeugd en vertrekpunt voor deelname aan allerlei activiteiten. Als er gevoetbald moest worden buiten het dorp stond iedereen te wachten bij de veranda van de Dames Bornhijm tot de ploeg compleet was. Kinderen die scholen in Hilversum bezochten, vertrokken gezamenlijk vanaf de brug. Napraten over van alles was er aan de orde van de dag, kringetjes spugen heette dat.

Na het avondeten, bij mooi weer, kwamen veel kinderen nog een poosje buiten spelen rondom brug en Reevaart. Aan kinderen was in het oude centrum geen gebrek. In het najaar, vooral dan, werden er veldslagen à la Napoleon geleverd om aan de andere kant te geraken en nieuw land te veroveren. Voor de veldslag werd gebroederlijk partij gekozen en na het beginsein brak de hel los. Het beste was zo snel mogelijk te doen, alsof je gewond was om er zonder verdere kleerscheuren af te komen. Al het spel kwam voort uit van horen zeggen, gezien hadden we nog niets.

Maar de vooruitgang stond niet stil. Aan de buitenmuur van de winkel van Haazen (waar nu fietsenmaker Kroon zijn winkel heeft) verscheen een automaat, die als je er een kwartje ingooide een reep chocolade uitspuwde. Het resultaat van pakweg 3 uur werken als je je snoeplust niet kon bedwingen, was je zo kwijt (ik doel op bessen plukken bij Besemer op het Eiland voor 5 cent per doosje). Een ware traktatie van Van Houten. En bovendien wist je nooit welke smaak je kreeg, het was eten wat de automaat schafte.

In het voor-Provotijdperk had je in Amsterdam Dijkers en Pleiners en de brug kreeg een staartje mee van dat gebeuren. Een groep is altijd wat dapperder en iemand had de euvele moed de enige dorpsagent, die we hadden, iets na te roepen. De man keerde zijn fiets en ging tekeer tegen de verzamelde jeugd, dat hij er persoonlijk voor zou zorgen, dat dat gesodemierter en gehang rond de brug over zou zijn. "Het is hier Amsterdam niet!". Er werd nog wat gejoeld, maar allengs werd het stiller en iedereen droop af naar huis. Wilde tijden zijn er nooit gekomen en in de avondstille kon je dan het geklepper van het brugdek weer ongestoord horen. Dat gaf me toch een herrie in de laatste levensjaren van de brug. Zelfs bij windkracht negen kon je de laatste eilandbewoner nog naar huis horen gaan. Niemand klaagde, men sliep er doorheen en ... alles went. Zoals de langzamerhand veranderende kleur van het water. Veel kleurrijke figuren hadden de brug duizenden malen benut om aan de overkant te komen, maar het water werd zonder kleur: ZWART. In de vroege jaren '50 kon je je, na gevoetbald te hebben aan de Reeweg achter de werkplaats van Toon de Groot, op het land van Piet Snoek, nog lekker koeiestrontvrij maken in het Vechtwater, bij gebrek aan douches en andere wasgelegenheid.

Het water werd enorm vervuild en op de vervallende oevers van de Reevaart speelden ratten verstoppertje. De vis, die we vingen, was niet meer te eten en er werd enorm veel rommel in het water gegooid, omdat men steeds meer troep kreeg, die weer afgedankt moest worden en er toch geen scheepvaart meer was. Fraai en lieflijk was anders. De Vecht werd verboden gebied, zo stonk het. Ziekte van Weill en andere bacterieziekten staken de kop weer op. Maar onze kop lieten we niet kaalscheren door kapper Weiler, die vlakbij de brug zijn kapperszaak had. Met hele hordes tegelijk liepen we naar overhaal Hageman op het Eiland om ons over te laten zetten door tante Sien om in Nigtevecht bij kapper Buisman geknipt te worden. Toen al waren we wat ijdel. IJdele hoop was in de 70-er jaren een brug naar Nigtevecht, dat ging niet door, omdat we in den Berg knappere kappers gekregen hebben.

Tja, dit was een terugblik, het heden ziet er heel anders uit. Op de plek waar de jeugd het met oude Jan Pouw en Brandes (de

politieagent) aan de stok had, staat nu een muziektent. Ondanks de repressie zijn er toch Pleiners gekomen. Zonder natte voeten te krijgen kan er muziek gemaakt worden en kunnen er af en toe heuse toneelvoorstellingen opgevoerd worden op de drooggelegde bedding van de voormalige Nieuwe Vecht. En als men dat wil, kan men natgehouden worden, van binnen wel te verstaan. Eigenlijk is de verbeelding aan de macht gekomen. Het summum zou zijn, dat een Bergse komponist (die is er) een multifunctioneel intro componeert, te gebruiken bij het begin van pleinfesten bijvoorbeeld, misschien kan het op 'n bandje gezet worden om iedere avond na de klokslagen van beide kerktorens als een korte nachtimpresie van vroeger tijden over Bergse hoofden uitgestort te worden. Nee, het moet geen klepperman van elven worden, want dat is je er met een Jantje van Leiden afmaken. Ik zie meer in een "Brugdekklepperboogie".
Wie weet nog vóór de winter!

Overzicht van archieven en klappers betreffende Nederhorst den Berg:

Streekarchief voor Gooi & Vechtstreek

adres: Oude Enghweg 23, Hilversum, Postbus 9900, 1201 GM

openingstijden: ma. t/m vr. 13.00-17.00 uur, 's morgens op afspraak

telefoonnummer: 035-6292646

Archieven van:

* betekent dat er een toegang is op het archief in de vorm van een inventaris of plaatsingslijst.

dorpsbestuur, municipaliteit, gemeentebestuur, 1625-1813 *

idem, 1700-1936 *

gemeentebestuur, 1939-c.1968 *

bevolkingsregisters (1830) 1850-1939 (1944) *

burgerlijke stand: geb. 1811-1892, huw. 1811-1912, overl. 1811-1932

oud-rechterlijk archief, 1620-1811 *

notarissen, 1664-1710, 1770-1789 *

Blijkpolder, 1708-1951 *

Broekerpolder, en Heintjesrak- en Broekerpolder, 1762-1950 *

Heintjesrak- en Broekerpolder, -1979

Horn- en Kuijerpolder, 1746-1962 *

Horstermeerpolder, 1612-1980 *

Spiegelpolder, 1779-1979 *

Spiegel- en Blijkpolder, -1979

Ned. Hervormde Gemeente, (1600) 1625-1954 *

DTB's (doop- trouw- en begraafboeken daterend voor 1811) *

doopboeken (hervormd), 1639-1823

dopen rooms-katholiek: tot 1810 behoorden de parochianen tot de
statie Ankeveen (geen DTB aanwezig)

trouwboeken (hervormd), 1639-1823

begraafboeken, 1625-1828

Klappers op naam en soort akte van:

Oud-rechterlijk archief (ORA):

3357 deel I (transporten en hypotheke) 1757-1774

3357 deel II (transporten en hypotheke) 1757-1774

3358 (transporten en hypotheke) 1775-1783

3359 (transporten en hypotheke) 1782-1802

3360 (transporten en hypotheke) 1803-1811

3361 deel I (schepenakten) 1577-1655

3361 deel II (schepenakten) 1660-1710

3362, 3363, 3364 (schepenakten) 1722-1773

3365 (schepenakten) 1773-1811

Op de studiezaal bevindt zich de historische bibliotheek. Er wordt naar gestreefd om hierin ook alle (historische) publikaties betreffende Nederhorst den Berg op te nemen.

Blz. 504 mist, ook in origineel!

Afbeelding omslag: Reevaart met De Brug
Prentbriefkaarten collectie: Ruud Verkaik